

**AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V PRAZE
FILMOVÁ A TELEVIZNÍ FAKULTA (FAMU)**

Katedra fotografie

Pornografie jako součást audiovizuální kultury

průzkum vlivu internetové pornografie na společnost, jedince,
vztahy a výchovu v kontextu současného umění

Bakalářská diplomová práce

Kajetán Tvrdík

Vedoucí práce: Mgr. Tereza Stejskalová

FAMU, Praha, 2020

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně a že jsem uvedl veškerou literaturu a ostatní zdroje, které jsem v textu použil.

V Praze dne 15. dubna 2020 Kajetán Tvrdík

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval Mgr. Tereze Stejskalové za velmi pečlivé, obětavé a zodpovědné vedení mé bakalářské práce.

Abstrakt

Během druhého a třetího ročníku studia na katedře fotografie FAMU jsem v ateliéru dokumentární fotografie pracoval s tématem internetové pornografie a jejího vlivu na společnost především se zaměřením možných rizik a patologických vlivů na konzumenta. Produkci pornografie vnímám jako neoddelitelnou součást audiovizuální kultury, která má zásadní vliv na dynamiku společnosti, vztahů v nich a vývoj jedince především během dětství a následného dospívání. Především období dětství vnímám jako klíčové.

Všeobecné povědomí a zažitý postoj ke konzumaci pornografie z mého pohledu vysoce neodpovídá možným rizikům s konzumací spojenou. Tento pocit se mi stal motivací pro bližší zkoumání tohoto fenoménu. Informovanost a vzdělanost v této oblasti mohou přispět k prevenci před patologickými důsledky nad míru užívané pornografie nebo špatně užívané pornografie. Mezi běžně diskutované patří závislost na pornografii, která může přispívat ke vzniku psychických poruch. Zdravá míra se odvíjí od každého jednotlivce individuálně a je tedy problematické generalizovat a aplikovat obecně platná tvrzení. Pornografie bývá jedním z prvních edukativních zdrojů informací o sexu, se kterým se člověk v západní společnosti setká. Tento jev může vést k pokřiveným představám dospívajícího o mezilidských vztazích a sexu, bodyimage, genderových rolí a dalších. Ve své práci plánuji zmapovat jakým způsobem na toto téma reagují umělci a umělkyně v kontextu současného umění.

Obsah

1	Úvod	6
2	Feminismus a pornografie	8
	2.1 Antipornografický feminismus a SexWars	8
	2.2 Anti-antipornografický feminismus	10
	2.3 pornografie a kritický feminismus dnes	11
	2.4 Pro-pornografická pozice ve feminismu	12
3	Feministická pornografie	13
4	Kanye West	16
5	Ren Hang	18
6	Kontext současného umění v České Republice	20
	6.1 Lenka Klodová	20
	6.2 Jakub Ra	21
7	Závěr	24
8	Bibliografie	25

1. Úvod

Při výběru tématu jsem se setkával s mírnou nevolí ze strany vedení fakulty. Takové téma na půdě FAMU prý nepatří. Já si to nemyslím. FAMU je filmová škola a film je zásadní součást audiovizuální kultury. Pornografická produkce - můžeme si o ní myslet co chceme - poznávací znaky audiovizuálního díla splňuje a můžeme ji považovat za nedílnou součást audiovizuální kultury jako takové. A pornografie podle všeho má zásadní vliv na kulturu obecně. Michal Bočák mluví v tomto ohledu o tzv. pornografizaci kultury. (Bočák 2004) Pornografizace kultury potom znamená pronikání vlivů pornografie do dalších mediálních žánrů nevyjímaje reklamu nebo hudební klipy. Je zřejmé, že pornografie dalece ovlivňuje naši kulturu i za hranice přímého styku s ní a je potřeba fenomén odborně zkoumat. Rozhodl jsem se tento aspekt rozebrat v kontextu současného umění.

Zdá se, že porno je většinou společností vnímáno spíše pozitivně, jako něco normálního, jako něco, co je běžnou součástí života každého z nás. "Každej kouká na porno." Jakoby ve vzduchu zněla automatická nevyřčená odpověď. S pravděpodobností téměř stoprocentní je porno v nějaké míře součástí také vašeho života. Můžeme mluvit o zdravé míře? Existuje zdravá míra? Je porno zdravé? Popravdě řečeno si nejsem jistý. Během studia tématu pornografie jsem ale nabyl dojmu, že obecná představa o tom, čím označujeme porno bývá určena především vlivem mainstream pornografie, která se dá díky internetovým stream serverům označit za nejdostupnější. Vycházím nyní z nutného předpokladu, že je potřeba rozlišovat materiál spadající do kategorie mainstream pornografie a materiál spadající do kategorie alternativních pornoprodukcí s důrazem na morální a lidskoprávní hodnoty. Jsem si jistý, že mainstream porno bez nutné edukace zdravé být nemůže. Dle statistik je průměrný věk prvního styku s pornografií dívky či chlapce přibližně 12 let. (Covenant eyes 2018) Ne nadarmo se porno lidově označuje jako pohádka pro dospělé. Mladiství vystaveni takovému obsahu z něj mohou přebírat silně zkrácené představy o sexu, intimitě, tělesnosti, vztazích, genderových rolích a získat mylné očekávání pro vlastní intimní život. Kontroverzní aspekty pornografie se intenzivně probírají ve feministické debatě od 70. a 80. let. Předmětem feministických diskusí jsou především tato témata: zobrazování silně nevyvážených genderových rolí, redukování ženy na objekt určený k uspokojení muže, páchaní násilí na ženách za účelem vyvolání sexuálního vzrušení, vytváření umělých konceptů krásy v oblasti tělesnosti (akcentované pohlavní orgány, velké poprsí u žen - celkově nepřirozeně "dokonalý" vzhled performerů), kterým producenti vytvářejí tzv. superstimulant, který

podporuje reakci organismu konzumenta (podobně jako třeba McDonald's) a zajišťuje si další vysokou sledovanost a ziskovost. Jednou z feministických reakcí na situaci je vytváření tzv. feministické pornografie, která svým působením má narušovat dogmata nastolená mainstream pornografií. V práci blíže rozeberu jakým způsobem se vymezuje, jaké cíle si klade a jaké nástroje k tomu využívá. V práci zmíním také možná rizika spojená s přílišnou konzumací pornografie z hlediska konzumenta, protože si myslím, že je nutné mluvit také o rizicích spojených s přímým vystavováním se pornografii z pohledu diváka. Příklad uvedu na ikoně současné popkultury Kanye Westovi. Zároveň chci otevřít prostor pro diskusi o možných přínosech feministické pornografie v kontextu výchovy, vzdělávání a celkového vnímání intimního života ve společnosti. Mnohé produkce označované jako feministické produkují materiál, který se mainstreamu porno vymezuje a je možné o něm přemýšlet jako o vhodnějším edukativním materiálu než materiál povahy mainstreamu porno, který je nejdostupnější. Do takto nastoleného kontextu se pokusím vkládat kontexty jednotlivých umělců a budu se snažit určit, zda jejich tvorba odpovídá stanoveným podmínkám určených feministkami, které zaujmají různá stanoviska k pornografii, nebo jak s kontextem může jinak souviset. Pokusil jsem se autory vybrat takovým způsobem, aby dohromady výsledný dojem utvořil komplexnější nehomogenní obraz z různých kontextů a úhlů pohledu z prostředí českého i zahraničního.

2 Feminismus a pornografie

2.1 Antipornografický feminismus a SexWars

Feministickou diskusi na téma pornografie jsem pro svou práci zvolil jako základní kontext, výchozí pozici, úhel pohledu. Jsou to právě ženy, na kterých se kontroverzní aspekty pornografie podepsaly nejdramatičtějším způsobem. Odpověď přirozeně musela přijít z řad žen. Feministický kontext považuji za klíčový, protože to byly právě tyto ženy, které poprvé hlasitě vyjádřily názory, které ovlivňují tuto diskusi dodnes. Feminismus nekritizuje pornografii pouze pro její možnou morální pokleslost na rozdíl od církve. Ačkoliv se feministické názory různí, poskytují určité spektrum problematických aspektů, které svou diskusí definovaly. Snažím se zmapovat, jakým způsobem se takto určený kontext odráží v současném umění. Několik vybraných umělců a umělkyně pro tuto práci se sami hlásí k feministickým názorům a role se tak navzájem prolínají. Nahlížet problematiku pornografie optikou feminismu není jednoduché. Dostupných definic pornografie je několik a často se odvíjí od kultury, náboženství nebo legislativy. Každý jednotlivec vnímá a hodnotí takový obsah individuálně. Původ slova pramení z řeckého sousloví porné (nevěstka) a grafein (psát), tedy psaní o nevěstkách. (Holub, 1992: 170) Za dobu svého vývoje prošlo a neustále prochází slovo významovými mutacemi v závislosti na svém kontextu. Rozličná optika feminismu je ale pro kritické vnímání pornografie klíčová. Feminismus nelze označit za jednotný homogenní směr myšlení, názorů a aktivismu žen. Ačkoliv lidé hlásící se k feminismu různé míry radikalit mají rozdílné a mnohdy paradoxně protichůdné postoje, jejich příspěvky do veřejné diskuse jsou vždy důležitou reflexí. Zlomový milník se odehrál v USA v 70. a 80. letech, kdy problém vyústil v dynamickou feministickou diskusi označovanou dnes PornWars nebo SexWars. Diskuse na poli feminismu se rozštěpila na sex-positive a anti-porn feministky. Později se do diskuze zapojily také anti-anti-porn feministky, které negovaly na postoje anti-porn feministek. Anti-anti-porn feministky hájily právo žen na pornografii jako svobodný výraz ženské sexuality. (Lišková, 2004)

„Antipornografická feministická pozice identifikuje porno jako hlavní příčinu podřízeného postavení žen a kauzálně spojuje pornografii s mužským sexuální násilím na ženách.“ (Lišková, 2004) Porno je označeno jako původce a silný nástroj pro nastolení a udržení patriarchátu. Klíčovými postavami anti-porn feministek byly Andrea Dworkin a Catherine MacKinnon. Považuji za důležité vyzdvihnout práci Andrey Dworkin, která pornografii ve své době kritizovala radikálním způsobem. Kritizovala především submisivní pozici žen silně spojenou s násilím páchaného na ženách

zobrazovaného za účelem sexuálního vzrušení. Mluvila o nedobrovolném účinkování žen ve snímcích. Osobně byla v kontaktu se ženami pohnutých těžkých osudů, které byly okolnostmi donuceny uživit se jako prostitutky nebo pornoherečky. (Jensen, 2011) Tyto dvě pozice Dworkin prezentovala jako stejně palčivé. Podle Dworkin jsou „akt pornografie a akt znásilnění vlnami na stejném moři“ (Dworkin cit. dle Liškové 2004) Věta Robin Morgan „Pornography is the theory, rape is the practise.“ se stala téměř ikonickou pro antipornografický postoj a podržela působení všech antipornografických feministek. (Morgan cit. dle Liškové 2004) Dworkin zastávala názor, že zobrazený obsah v pornografii normalizuje takové vzorce chování a dává vzniknout vadným sociálním konstruktům. Ženy jsou v pornografii redukovány na sexuální objekty, které zde vykazují pozitivní sexuální projevy na podněty bolesti, ponižování, znásilnění a dalších degradujících postupů. Porno vytváří dojem, že ženu takové podněty sexuálně vzrušují a uspokojují. Zobrazovány jsou především sexualizované části těl žen ňadra, hýždě, vagina, jiné části jsou opomíjeny. K tomuto problému se vyjadřuje Lenka Klodová ve zpracování erotického časopisu pro ženy. Blíže rozeberu v samostatné kapitole. „Je-li pornografie většinou lidí vnímána jako zobrazení sexu, je to podle Andrey Dworkin (1981) jen důkazem toho, jak nízký je status žen v naší společnosti. Ze svědectví, které podává pornografie, je podle Dworkin jasné, co muži chtějí: ženy spoutané, ženy týrané, ženy, které jsou bité, ponižované a zneuctěné, zabitě ženy. „Nebo, abychom byly spravedlivé k měkké pornografii,“ píše Catharine MacKinnon, „ženy, které jsou sexuálně dostupné, takové, které je možno mít, které jsou tu pro muže, které nechtějí nic jiného, než aby si je muži vzali a použili je, možná jen s takovým malým, jemným zotročením.“ Každý druh násilí na ženách - znásilnění, týrání, prostituce, sexuální zneužívání dětí, sexuální obtěžování se sexualizuje a v pornografii se prezentuje jako skutečná přirozenost žen.“ (Lišková 2004). Dworkin označovala tyto aspekty za nehumánní a neakceptovatelné. Požadovala společně s MacKinnon regulace ze strany státu legislativní úpravou. Po dočasných úspěších ve městech Minneapolis a Indianapolis nakonec neuspěly. (Lišková 2004) Dworkin argumentovala mužskou genetickou výbavou, která měla mít na svědomí agresivní a sexistické mužské chování. Ačkoliv jsou násilí a submisivní postavení žen ústředním problémem antipornografického feministického hnutí, následné feministické hlasy tyto postoje zpochybňují a do diskuse přidávají další témata. Dworkin zastávala hlas radikálního aktivismu proti násilí páchaného na ženách. MacKinnon popisuje pornografii jako „formu vnuceného sexu, praktiku sexuální politiky, instituci genderové nerovnosti.“ (MacKinnon 1987: 148 cit. dle Liškové 2009: 50 cit. dle Pastrňákové). Zásadním momentem, jakým ovlivnila diskusi MacKinnon bylo tvrzení, že samostatné sledování závadné pornografie

(např. obsahující motiv znásilnění) je čin, který by měl být chápán stejně jako opravdové přihlížení znásilnění v reálném světě. MacKinnon staví tyto dva činy na stejnou úroveň. Dworkin akcentovala konkrétně jasně definované násilí formou bití, znásilnění, ponižování, prostituce. MacKinnon chápala násilí ve formě sexuálního obtěžování, nebo zobrazení ženy jako snadno dostupného nástroje sexuálního vybití muže. Oba postoje jsou jasně v souladu se základními lidskými právy a morálkou, ale nejsou podloženy důkazy, které by prokázaly jejich radikální tvrzení.

2.2 Anti-antipornografický feminismus

Protože antipornografický feminismus démonizoval pozici muže v příliš obecné míře, byl postupně zpochybňován feministkami, které dnes označujeme jako anti-antipornografické. Těmto ženám vadilo, že antipornografický směr redukoval problematiku na dualitu "špatného vinného muže" a "dobré nevinné ženy". (Pastrňáková, 2017) Ukazoval všechny muže jako sexuální bestie a všechny ženy jako neposkvrněné nebohé oběti. Reprezentací a zároveň podněcovacím zdrojem této toxické mužské sexuality potom mělo být porno. Zároveň anti-antipornografický proud argumentoval tvrzením, že přílišná démonizace intimního vztahu muže k ženě nemůže podporovat důvěru žen samu v sebe, natož k muži. "Když feministky definují pornografii jako takovou coby nepřítel, výsledkem bude to, že se mnoho žen bude stydět za své sexuální pocity a bude se bát mluvit o nich otevřeně. Poslední věcí, kterou ženy potřebují, je víc sexuálního ostychu, viny a pokrytectví – tentokrát ve jménu feminismu." (Willis 1983: 462 cit. dle Liškové 2009: 60 cit. dle Pastrňákové 2017) V rámci redukovaného problému na mužsko-ženský heteronormativní kontext zároveň nezbyvá místo pro lidi s menšinovou sexuální orientací. „Ve shodě s majoritním diskursem, který je homofobní (a tedy ve shodě, jež by nám měla být nápadná), předkládá sexualitu jako vždy a bezvýhradně heterosexuální." (Lišková 2009: 79 cit. dle Pastrňákové 2017) Současný feminismus hájí zájmy menšin a je tak v nepřímém rozporu s antipornografickým feminismem 80. let. Tomuto tématu se ve své tvorbě věnuje český vizuální umělec Jakub Ra, na jehož práci se zaměřím v samostatné kapitole. Poslední argumentem, který anti-antipornografický feminismus předkládá je zpochybnění tvrzení, že sledování pornografie zobrazující násilí páchané na ženách je přímou příčinou motivu takových činů v reálném světě. „Lze shrnout, že dvě desetiletí sociálněvědního výzkumu, jenž hledal korelace mezi dostupností pornografie a sexuálně motivovanými zločiny na ženách, přinesla především inkonzistence. Studie jsou inkonzistentní jak mezi sebou navzájem, tak s tvrzeními antipornografických feministek." (Segal 2003 cit. dle Liškové 2009: 43 cit. dle Pastrňákové 2017) Antipornografické feministky v podstatě tvrdily, že pornografie

manifestuje nadvládu muže a zobrazené násilí v ní nejenže legitimizuje, ale dále podněcuje k páchání násilí dalšího mimo filmový děj. Antipornografický feminismus je tedy třeba nahlížet kriticky, ačkoliv na poli feministické diskuse má své místo a ovlivňuje jí dodnes. Východisko nastiňuje akademická feministka L. Williams, která naznačuje směr v systematickém zkoumání fenoménu pornografie. „Na akademické půdě důslednou dekonstrukcí, kontinuální destabilizací jeho preferovaných významů, na půdě politického aktivizmu vlastní produkcí, tedy aktivními změnami zvnútra.“ (Williams 1989 cit. dle Bočáka 2011 cit. dle Pastrňákové 2017) Úvod do feministické pornografie rozvedu v samostatné kapitole.

2.3 pornografie a kritický feminismus dnes

V tomto ohledu by se v kontextu Pamely Paul dalo mluvit o termínu, kterým označuje široce rozšířený vliv pornografie do společnosti - tzv. pornifikace společnosti. Termín označuje jev spojený s vývojem technologií, který umožnil masivní dostupnost pornografie všem a kdykoliv. Pornografie proniká do popkultury. Události doprovázející tento jev Paul uvádí na příkladech úniku sex-tape Paris Hilton nebo úspěch v prodeji autobiografické knihy pornoherčky Jenny Jameson. Pornografie prodává a trh reaguje nekompromisně. (Sohn, 2005) Pornografie už není tabu, naopak některé její aspekty se stávají glorifikovanými. „Pornografie, zjednodušeně "jakákoliv sexuální explicitní reprezentace" (Lillie, 2004, s. 61), ve více směrech výrazně redefinuje současnost, proto si, nepochybně, vyžaduje intenzivní a hloubkové zkoumání. Je přitom úplně jedno, zda ji pojmem jako prostředek maskulinní hegemonie, nevinnou dospěláckou kratochvíli, (dábelský) nástroj kulturního rozkladu, každodenní masturbační imaginaci, místo prvního rande (bez místa v rodinné kronice), politický nástroj osvobození a autentického sebevyjádření - na pornografii v současnosti nelze nereagovat.“ (Bočák, 2013) V reakci na rozsáhlost oblastí, do kterých pornografie v kultuře zasahuje, vznikl nový vědní obor s označením Porn Studies. Tuto problematiku zpracovala americká feministická žurnalistka Pamela Paul. Vypracovala terénní výzkum v oblasti vlivu pornografie na partnerský intimní život, individuální vývoj jedince, rodinnou dynamiku nebo výchovu dětí. Paul podrobila výzkumnému rozhovoru vzorek respondentů převážně mužského pohlaví s rodinným zázemím v manželském svazku. Výzkum proběhl v roce 2005, kdy veřejná diskuse na téma vlivu pornografie nebyla příliš rozšířena a proto se z dnešního pohledu dá považovat za průkopnickou. Působení Paul je zásadní také tím, že reflektuje problematiku vlivu pornografie nejen z pozice žen, které ve filmech účinkují, nebo žen, na které může mít jiný negativní dopad. Paul nově rozšiřuje problematiku do perspektivy diváka - zahrnujíc muže. Nově je předmětem diskuse vliv pornografie na diváka a vlivu na jeho vztah s reálným

partnerem/partnerkou a další aspekty. Z vyhodnoceného výzkumu Paul vyplynulo, že díky sledování pornografie mají diváci pokřivené představy o sexu. Jejich očekávání neodpovídají realitě a pornifikované požadavky nejsou s to naplnit. Reálný partner/partnerka je dostatečně nevzruší. V kontextu Paul mluví také o problému závislosti na internetové pornografii. Paul připodobňuje efekt atraktivity pornografie k podobným mechanismům, které vyžívají fastfoodové řetězce pro podporu prodeje pokrmů. V biologii je nástroj pro zintenzivnění stimulace mozkových center za účelem vyvolání silnější reakce označován superstimulant. "Je to podobné, jako s kuřecími nugetkami. Chutnají vám, ale víte, že asi nejsou to nejzdravější pro vaše tělo. Nejsem toho názoru, že by se mělo porno nebo nugetky zakazovat. Ale ten, kdo se rozhodne jakýkoliv nezdravý obsah konzumovat, by si měl umět rozhodnout sám, jestli je nejlepší nápad věnovat pravidelně 20 až 40 minut denně sledování pornografie." (C-SPAN) Východiska Paul spatřuje v kvalitnější informovanosti o vlivu pornografie při jejím sledování. Povzbuzuje ženy, aby se nebály vystavit své partnery otázce sledování pornografie a destigmazovat porno jako ryze mužskou záležitost, o které se nemluví. (C-SPAN) Kritika se vyjadřovala k práci Paul negativně v tom smyslu, že pro ně byl zavádějící vybraný vzorek zkoumaných mužů a výsledky výzkumu mohly být zavádějící. Přesto Paul identifikovala určitý fenomén, na který je potřeba se zaměřit. V českém kontextu se preventivnímu sexuálnímu vzdělávání v oblasti pornografie věnuje několik neziskových organizací. Takové platformy poskytují služby vzdělávacích workshopů ve školách a podporují základní všeobecnou vzdělanost u dospívajících dětí včas.

2.4 Pro-pornografická pozice ve feminismu

Významnou postavou zastávající pozici pro-pornografické pozice je Wendy McElroy. McElroy se vymezuje antipornografickému feminismu a považuje pornografii jako liberální projev ženské sexuality. Sexuální svoboda je nezbytnou součástí svobody žen. McElroy tvrdí, že pornografie pro ženy představuje bezpečné prostředí pro zkoumání vlastní sexuality. Sledování pornografie je bez rizika přenášení pohlavních chorob, těhotenství a dalších rizik spojených s reálným sexem. Pro-pornografická pozice přispívá liberálnějším úhlem pohledu do vyhraněné diskuse. Pornografii nechápe jako něco ze své podstaty špatného, i když zobrazuje násilí, nebo jiné kritizované aspekty antipornografickou pozicí. Pro-pornografická pozice schvaluje veškeré aspekty, které performují činí dobrovolně a jsou v souladu se zákonem. (McElroy, 2004) Podle mě je stěžejní rozdělení na mainstream pornografii a pornografii označovanou jako feministickou. Feministická pornografie si otevřeně

zakládá na důležitých morálních a lidskoprávních hodnotách. Blíže rozeberu v následující kapitole věnované dnešní feministické pornografii.

3. Feministická pornografie

Jako mezistupeň mezi kontextem pornografie v diskusi feminizmu a současným uměním, věnuji jednu kapitolu feministické pornografii. Taková tvorba je účelově stále pornografická, ale může mít umělecké ambice a v mnoha případech uměleckých kvalit může dosáhnout. Zároveň se vymezuje proti mainstream pornografii v souladu s feministickou kritikou a běžně tvůrkyně feministické pornografie samy zastávají feministické postoje. Na rozdíl od radikálních feministek, které toužily pornografii v podstatě vymýtit, dnešní kulturní feministky přicházejí s jiným východiskem. Současný kulturní feminizmus tvrdí, že není cestou jedinou restrikce pornografie, ale proniknutí do světa produkce a postupně získávat vliv na této scéně. Východisko nastiňuje akademická feministka L. Williams, která naznačuje směr v systematickém zkoumání fenoménu pornografie. „Na akademické půdě důslednou dekonstrukcí, kontinuální destabilizací jeho preferovaných významů, na půdě politického aktivizmu vlastnou produkcí, teda aktivními zmenami zvnútra.“ (Williams 1989 cit. dle Bočáka 2011 cit. dle Pastrňákové 2017) Během tohoto procesu je podle feministek vnášet do pornografie takové hodnoty, aby kritizované mohly být zpochybněny a denormalizovány. Definice feministická pornografie nemusí být jednoznačná. Pro účely této práce se jí pokusím upřesnit. Někdo si může představit porno s příběhem, nebo hudbou na pozadí. Feministické porno nemusí nutně znamenat porno cílené pro diváka ženského pohlaví. (Česká Televize, 2020) Feministická pornografie se ze své podstaty ale vymezuje mainstreamové pornografii. Počátky této tvorby sahají do 70. let a můžeme je spojit se jmény jako Candida Royalle nebo Jacky St. James. Pornoprůmysl byl v této době ovládnut výhradně mužskými producenty a režiséry a tomu odpovídala také jeho povaha. První feministické pornografické snímky byly reakcí na tuto situaci. Genderová rovnost a obsah, který by mohl vyhovovat ženskému publiku, neexistoval. Naproti tomu mainstreamová produkce nabízí takový výsledný produkt, který je vytvářen primárně za účelem zisku. Takový produkt je potřeba marketingově podpořit, aby mohl být úspěšný v široké distribuci. Feministická produkce je podle Feminist Porn Awards definována několika kritérii, která jsou v souladu například s produkcí LUST, kterou později rozvedu. Ziskovost je jeden z důležitých aspektů, ale důležitější hodnoty jí nepodléhají ne její úkor. „Feministická pornografie, která dnes získává na čím dál větší popularitě v Americe i Evropě, je konečně důkazem, že ani odpor není jedinou možnou reakcí. Lišková proto svůj detektivní erotický román končí rozhodnutím: zákaz není řešením, feminizmus má naopak iniciovat vznik diverzního

diskursu na půdě pornografie, který zpochybní a delegitimizuje tu tvář mainstreamové pornografie, která je pro feminismus nepřijatelná." (Martinová, 2011) Některé dnešní produkce feministického porna zakládají na rovnosti všech performerů bez ohledu na pohlaví, gender, sexualitu nebo jiné rozdíly. Důraz je kladen na konsent, tedy veškerá činnost probíhá dobrovolně odsouhlasena všemi zúčastněnými. Uvedu na příkladu jedné z nejúspěšnějších feministických produkcí v pornoprůmyslu LUST films švédské producentky působící ve Španělsku Eriky Lust. Zásady pro svou konzumaci pornografického materiálu připodobňuje podobně jako Pamela Paul ke konzumaci potravin. Pamela Paul uvádí, že není řešení plošný zákaz chutných McChicken nuggets, ačkoliv průběh jejich výroby je chemicky až bizarně komplikovaný a doprovázen mnoha morálními dilematy včetně hrubého zacházení se zvířaty. Výsledný produkt je chuťově vysoce dráždivý superstimulant, jehož atraktivní chuť nemusí znamenat, že je dobrý a zdravý. Marketingový tým Eriky Lust tento princip aplikuje webu LUST films a vysvětluje na něm rozdíl jejich pornografie od mainstreamové takto: "Jedná se o posun ke konzumaci organických produktů místo rychlého občerstvení. Odráží etičtější a inteligentnější společnost. Chceme povzbuzovat tento typ konzumerismu v rámci zábavy pro dospělé prostřednictvím etické produkce a distribuce. Toto jsou principy, kterými se řídíme pro posílení sexuálně pozitivní mantry. Uvedu nejdůležitější v rámci nastaveného kontextu.

- 1) Na potěšení ženy záleží
- 2) Diverzita je zásadní pro vytvoření průlomového snímku
- 3) Platit každému člověku spravedlivě, od stážistů po výkonné umělce.
- 4) Nemáme co skrývat, protože jsme hrdí na to, co děláme. Mainstreamové pornografické weby jako Pornhub.com, Exxxtrasmall.com, brazzers.com neukazují, kdo jsou: žádná jména producentů a režisérů, žádné kontaktní informace, nikdo, kdo ukazuje pravou tvář, žádná hrdost.
- 5) Naše natáčení se odehrávají v bezpečném prostředí. Každý performer poskytuje aktuální výsledky kontrol vyšetření pohlavně přenosných nemocí. Performeři si dobrovolně zvolí, zda chtějí používat kondom.
- 6) Konsent. Každá část natáčení je předem projednána a odsouhlasena se všemi performery. NIKDY nežádáme performerů, aby udělal něco, s čím nesouhlasil nebo neočekával.
- 7) Každé natáčení zahrnuje několik přestávek, jídlo a příjemnou, uvolněnou atmosféru.
- 8) Každý režisér nebo studio, jejichž produkci nabízíme na našich stránkách, je placeno provizí z prodeje jejich filmů." (LUST, 2020)

I když mám osobně problém s otázkou morálky v kontextu pornografie obecně, považuji takovýto přístup nejlepší možný a oceňuji jej pro jeho svobodu projevu, možné edukativní účely a především pro narušování norem neustále posilovaných vlivem mainstream pornografie. LUST films otevřeně spolupracují se světovými neziskovými organizacemi a aktivně se podílejí na zlepšení situace v rámci profesních podmínek v pornoprůmyslu. Přispívají také k celkové změně vnímání pornografie ve společnosti.

Další alternativní produkce uvádím Crashpad series a Four Chambers. Crashpad series klade ještě větší důraz na autenticitu. Při natáčení scény není vždy předem připravený scénář, ale performeři mohou spontánně prožít sexuální akt. Užívají si, nikdo jím neříká, co mají dělat. Produkce Crashpad series se zaměřuje na queer identitu a je zde kladen důraz na širokou škálu identit a tělesných typů performerů. Crashpad series v době svého vzniku mířila spíše na cílovou skupinu homosexuálně orientovaných žen. Dnes jedním z cílů Crashpad series je poskytnout vhodný materiál divákovi neztotožňujícímu se s cis heteronormativním obsahem, který je produkován většinou mainstream pornografií. Jedná se o materiál účelově pornografický. Během natáčení se klade důraz na autentický vztah mezi performery. Film je tradičně bývá ukončen rozhovorem se všemi performery, ve kterém se svěří se svými pocity a názory z prožitého natáčení. Produkce Four Chambers si klade za cíl využívat žánr a estetiku pornografie pro záměr s konceptuálně uměleckým přesahem. Vznikají experimentální snímky, které také narušují zažitě normy mainstream pornografie a nabízí možnost další přidané hodnoty.

4. Kanye West

V kontextu bodyimage, pornifikace kultury a vlivu popkultury je zajímavé zmínit vývoj amerického rappera Kanyeho Westa a jeho manželky popkulturní ikony Kim Kardashian. Na postavě Kanyeho Westa ukážu příklad přímé pornifikace kultury v praxi, závislosti na internetové pornografii a na jeho ženě Kim Kardshian jakým způsobem vytváří popkultura umělý koncept ideální krásy.

Vývoj postojů Kanyeho Westa provází množství dramatických obrátů vyvolávající značné kontroverze. West se ve své tvorbě dříve netajil slabostí pro sex a jeho texty by se daly označit přinejmenším za mačochistické a rozhodně ne genderově vyrovnané. Pro jeho postoje v textech byly většinou příznačné spíše narcisistní oslavy jeho osoby než explicitní degradování žen. Otevřená podpora pornifikace kultury byla patrná i v jeho dalších projektech. V roce 2018 pod jménem svého brandu Yeezy zpracoval scénografii pro udělování cen největších úspěchů v pornoprůmyslu Pornhub Awards. Stage podle časopisu Rolling Stone připomínala spíše uměleckou instalaci, než show určenou pro předávání ocenění. Scénu dominovaly pornoherčky oděné do šatů značky Yeezy osobně navržených Westem pro tuto událost. Ženy nápadně stylizoval do podoby své manželky Kim Kardashian. Na programu se osobně podílel hudebním vystoupením a uvedl videoklip ke skladbě "I Love It", na které spolupracoval s Lil Pumpem a Adele Givens. Realizaci ale provázely technické a produkční nedostatky. (Swann, 2018) Výroky objevující se ve skladbě "I love it" typu "You're such a fuckin' hoe", "Fucked that bitch up out in London", "Then I fucked up on her cousin", "I'm a sick fuck, I like a quick fuck", "I like my dick sucked, I'll buy you a sick truck" jasně degradují ženu na sexuální objekt, který je možné pořídit za peníze. West navázal na spolupráci uvedením kolekce mikin jeho značky Yeezy v oficiální kolaboraci se značkou Pornhub s motivy vítězek kategorií Pornhub Awards: Riley Reid, 'most popular female performer'; Mia Malkova, 'hottest female ass'; Abella Danger 'splash zone top squirting performer'; Kendra Sunderland, winner of 'nicest tits'; and Lena Paul, the 'top big tits performer'. Pornografie přímo infiltrovala svět módy. Pornifikace není neobvyklou součástí hiphopové a rapové kultury. West ale předvedl ukázkový příklad z pozice jednoho z nejvlivnějších mužů současné popkultury.

Ve skladbě Hell of a Life s úvodní větou "I think I just fell in love with a pornstar." oslavuje sex a tvrdí, že k životu mu stačí pouze intimní vztah se ženou a víra v boha. Do opozice staví drogové závislosti. V interview Thursday's 'Jimmy Kimmel Live' žertovně odpovídá na otázku, jak příchod jeho dcer na svět změnil jeho vztah ke konzumaci pornografie, že nijak. Stále sleduje Pornhub. Tento postoj dramaticky změní v roce 2019, když se otevřeně v rozhovoru s Zane Lowem pro platformu Beats

1 přiznává k závislosti na sexu a pornografii. Určující měla být silná zkušenost pětiletého Westa, když poprvé držel v ruce časopis Playboy svého otce. "Playboy was gateway to full on pornography addiction. My dad had a playboy left out at age five. And it affected almost every choice I've made for the rest of my life. From age 5 till now I have had to kick the habit. And it just presents itself in the open like it is ok. And I stand up and said you know what, it's not ok." (Beats 1, 2019) V této chvíli se pornografie stává ekvivalentem drog. Porno se v tomto kontextu někdy označuje jako nejrozšířenější moderní droga 21. století. Je paradoxní, že muž, který žije se ženou, která se proslavila notoricky známou sextape, který otevřeně podporoval pornografický průmysl, který ve svých textech dehonestoval ženy, se dnes staví do pozice osvíceného antipornografického proroka. West svá rozhodnutí a postoje ospravedlňuje křesťanským vyznáním.

Paralelně jeho žena Kim Kardashian z pozice jedné z nejsledovanějších žen současné popkultury diktuje umělý koncept ideálu krásy zkrze své tělo zobrazované na její sociální síti. Dnešní trend ideální postavy do značné míry podpořen vlivem Kardashian je možno volně charakterizovat několika znaky. Široké boky, akcentované kulaté hýždě a velké poprsí k nim nepřírozeně úzký pas. Takových tělesných proporcí není možno ve většině případů dosáhnout bez chirurgického zákroku. Samotná Kardashian využívá uměle vytvořeného konstruktů krásy pro podporu prodeje svých produktů v rámci své značky zaměřené na dámské prádlo. Způsob, jakým Kim a Kanye ovlivňovali popkulturu se dá označit jako příklad pornifikace, kterou kriticky popisuje Pamela Paul ve své knize Pornified. V případě Kim není její pozice v kontextu pornografie jednoznačná, protože jediným pornosnímkom ve kterém účinkovala je uniklá sextape z roku 2002.

5. Ren Hang

Ren Hang byl čínský queer umělec pracující převážně s médiem fotografie. Přestože ho inspirovali explicitní autoři jako Terry Richardson nebo Nobuoshi Araki, působí na mě dílo Rena Hanga jinak. Ren Hang také proslul svou méně křiklavou básnickou tvorbou. Možná právě básnická duše Rena Hanga u mne vyvolává upřímný pocit pocit něhy, ačkoliv se dívám na některou velice explicitní a naturalistickou scénu. Ren Hang rozhodně nešetří nahými těly v nezvyklých pozicích a kombinacích. Ačkoliv je možné se v jeho tvorbě setkat se silně provokativními motivy, pro příklad uvádím močení na nahá těla, ztopořené penisy dominující foceným scénám se zvířaty i bez nich, užití řitního otvoru pro obrazný účel popelníku a podobně. Výsledný pocit z díla nemusí být nutně ohraničen a definován, ale neznepokojuje mne a nevyvolává ve mne pocit studu nebo znechucení. Naopak. Práci Rena Hanga sám nepovažuji za pornografickou. Zvláště v politizovaném kontextu, který mu náleží. Protože si uvědomuji, že termín pornografie není možné pevně definovat, chápu, že určitým publikem by si mohl takové označení vysloužit. Takovým publikem bylo publikum pro Hanga zásadní - jeho vlastní publikum, publikum čínské. V Číně je pornografie ilegální. Ren Hang v tomto kontextu tvořil sexuálně explicitní díla, kterými neměl v úmyslu prvoplánově provokovat nebo posouvat hranice akceptovatelného v kontextu společnosti do které se narodil. (Qin, 2017) Přestože tvořil radostně, upřímně a bez vedlejších úmyslů, neunikl pozornosti čínských úřadů. Během foto setů byl několikrát vystaven zásahu policejní hlídky, která mu další uměleckou činnost na místě znemožnila. Nahota zobrazená na jeho fotografiích značně komplikovala Hangovu také z produkčního hlediska v lokálních podmínkách nemyslitelných - například obyčejný tisk fotografií. Situaci řešil tiskem v nočních hodinách po zavírací době fotolabu po předchozí domluvě s prodejcem, který také riskoval. Několikrát byl přímo odmítnut, nebo své vyhotovené tisky nedostal vůbec. Protože si Hang uvědomoval v jakých podmínkách se pohybuje, konzultoval své plánované kroky s právníkem. Přesto se vědomě a opakovaně vystavoval riziku. "I am not interested in politics, but the politicians are interested in me. My work is not about politics, it's about nudity and China doesn't allow outdoor nudity. That's why the Chinese government wants to limit me. Of course I don't want to go to prison so I'm very careful about taking pictures outside but on the other hand, there is no way to fix that." (Hang 2017 cit. dle Kombercové 2017)

Uvnitř tvrdě cenzurované Číny chápaly úřady tvorbu Rena Hanga jako pobuřující a představující riziko morálního poklesu čínských soudruhů. Svou tvorbou ale přispěl k hájení svobody. Ukázal čínskému člověku, že se nemusí stydět za to, že má zadek a

penis, nebo vagínu. A že se na ně může podívat. Čínský člověk najednou není robot. Je to člověk. Ren Hang trpěl dlouhodobě depresemi. Život si vzal 24. února 2017 v Pekingu. Záměrně jsem vybral tvorbu Rena Hanga, ačkoliv se na první pohled vymyká kontextu mainstream a feministické pornografie. Ačkoliv je možné setkat se na obrazech Rena Hanga s ženami v provokativních pozicích a situacích, žádný z jeho modelů nikdy nedělal nic nedobrovolně. Výsledek spolupráce je vždy založen na vzájemném souhlasu všech zúčastněných. V tomto ohledu je tvorba Ren Hanga v souladu s feministickým postojem konsentu. Nejraději Ren Hang dokonce spolupracoval se svými přáteli. Se svými modely měl tak blízký vztah založený na vzájemné důvěře. Za takových podmínek mohl dosáhnout nejlepších výsledků. Z hlediska dominance a submisivity genderových rolí je práce Ren Hanga absolutně vyvážená. Paradoxně není vždy možné rozeznat přesnou hranici, ale tím ponechává autor dostatek prostoru a otevírá nové možnosti. Autor fotografuje převážně Asiaty. Usnadňuje si tak komunikaci v rámci společné kultury, ale neomezuje se tímto v rámci svého záměru. Nejedná se v tomto případě o stereotypizaci zobrazení těla. Z hlediska propagování heteronormativity je práce také v souladu s názory současného feminismu.

6. Kontext současného umění v České Republice

Zajímalo mě, jakým způsobem ovlivňuje pornografie tvorbu současných českých umělců a jakým způsobem toto možná překérní téma zpracovávají. Rozhodl jsem se uvést dva české umělce, které je možné uchopit z rozdílných dobových kontextů. Lenka Klodová reaguje na porno už po roce 2000. V jejím pojetí je často ústřední motiv ženského úhlu pohledu na tehdejší pornifikaci rozebírající spíše témata pozice ženy a stereotypního vnímání tištěné pornografie. Jakub Ra je současný queer progresivní umělec, který ve své tvorbě rozebírá intimitu mezi muži a boří tak stereotypní heteronormativní vnímání. Jeho působení přesahuje hranice média fotografie a performance a blíží se mnohdy aktivismu nebo zasahuje do světa módy. Jeho tvorbu jsem vybral, protože významným způsobem narušuje umělý společenský koncept krásy, který je silně formován také vlivem pornografie viz. pornifikace kultury. Jakub se v rozhovoru vytvořeném pro tuto bakalářskou práci vyjádřil k otázkám pornografie.

6.1 Lenka Klodová

Lenku Klodovou uvádím v tomto příspěvku, protože se ve své tvorbě věnuje přímo tématům spojených s pornografií. Ačkoliv se témata spojená s pornografií v práci Klodové vyskytují opakovaně, zpracovává autorka také otázky mateřství, vztahu muže a ženy a ženské zkušenosti jako takové. Svou práci během doktorandského studia opírá o vlastní vědecký výzkum. Takový přístup označuje jako podložené umění. Pro Klodovou jsou také problematické aspekty, které souhrnně označuji pornifikací kultury. Ve svých dílech reaguje na společenský konstrukt ideálu krásy, nabourává stereotypní šablonu podoby pornočasopisu pro muže. Humorným způsobem relativizuje koncept body image v díle Brožura. Proč si všichni myslí, že přitažlivější jsou pevná a trčící prsa, když měkká a hebká přece nabízejí mnohem příjemnější haptický zážitek nejen pro ruku? Brožurka s návodem pro cvičení, oboustranně tištěná. (Klodová, 2003) Pravděpodobně největší boom se odehrál v době uvedení díla Ženin. V médiích označili Klodovou jako průkopnici pornografie pro ženy. Takový titul je potřeba chápat s nadsázkou. Pornografický časopis pro ženy od Lenky Klodové byl součástí její závěrečné práce na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze. Má strukturu fiktivní fotoreportáže, která zachycuje celý průběh milostného aktu z pohledu ženy. Na fotografiích hraje hlavní roli postava muže orientovaná směrem ke čtenářce, zatímco ženské tělo je zachyceno jenom v náznacích – její koleno, ruce, spodní prádlo. Klodová zde reaguje na stereotypizaci zobrazení částí ženských těl, kterou kritizují

feministky antipornografického postoje. Klodová napravuje redukované zobrazení těla ženy na pouhé sexualizované části a obohacuje je o další, které vnímá jako intimní a podstatné pro vzájemnou partnerskou interakci.

„Přistupovala jsem k tomu tak, že se jedná o zachycení příběhu sexuálního aktu očima milenky, takže jsem fotografovala všechno, co ve skutečnosti vidím. Důležitý tam byl osobní prožitek.“ Klodová se snaží dekonstruovat zažitý formát tištěného erotického časopisu pro muže a vytvořit na základě analýzy ekvivalent určen dámskému publiku. V tomto ohledu je práce Klodové v souladu s přístupem feministických porno produkcí, které se také snaží o redefinici pornografie pro potřeby žen. Formát pornočasopisu pro muže Klodová chápe jako ekvivalent katalogu, ve kterém ženy představují potenciální úlovy. V tomto ohledu můžeme aspekt chápat jako kritiku objektifikace žen v pornografickém průmyslu. Odlehčeným způsobem potom prezentuje vlastní intimní zkušenost se svým manželem. Klodová boří zažitý průběh vývoje interakcí ze strany muže “Chci a vezmu si tě”. Staví proti němu nově “Způsobím, abys po mě toužil, abys mě chtěl a aby sis mě vzal” z pohledu ženy. Práce Lenky Klodové odvážným a humorným způsobem je schopna zpracovávat občas ne příliš úsměvná témata.

6.2 Jakub Ra

Ačkoliv tvorba Jakuba Ra nereflektuje pornografii přímo, vybral jsem jeho práci, protože okruhy jeho témat reagují na vliv pornifikace kultury zmíněné v předešlých kapitolách. Jakub se vyjadřuje k otázkám sexu, sexuality, genderu, body image v aktuálním lokálním kontextu s přesahem do zahraničí. Především body image a koncept krásy předkládaný popkulturou jsou ve velké míře ovlivněny také mainstream pornografií. Právě umělý koncept krásy a body image se snaží Jakub narušovat. Jeho působení lze označit za aktivistické s reálným vlivem na veřejnou diskusi k těmto tématům v médiích a veřejném prostoru. Definici pornografie by si Jakub do budoucna představoval jako etické zobrazení široké škály erotických situací mezi lidmi. Hlavní nebezpečí sledování mainstream pornografie spatřuje ve srovnávání reálného sexu s očekáváním, které ze sledování pornografie může divák získat. Souhlasí také s tím, že mainstream porno může mít negativní vliv na osobní rozvoj jedince, který se dominoefektem může projevit v disfunkci vztahů a to může mít negativní vliv na celou společnost. V tomto ohledu je Jakub k mainstream pornografii kritický srovnatelně se stanoviskem Pamily Paul. Paul také upozorňovala na mainstream pornografii jako zdroj pokřivených očekávání od reálného intimního prožitku. Jakubovy postoje jsou v kontextu sexu a intimity sex-positive a liberální. Sex a intimita pro něho představují nejpřirozenější a nejkrásnější hru, kterou je možné tělesně na tomto světě zažít. Podle

Jakuba je důležité, že sex má možnost užít si každý nezávisle na svém vzdělání, inteligenci, genderu nebo finanční situaci. V tomto ohledu je v rozporu s názory antipornografického feminismu, který pozici ženy chápe jednoznačně jako submisivní redukovanou na sexuální objekt. Jakubovy názory sledávám nejbližší diskurzu sex-positive feminismu. Podle tohoto proudu má každý jedinec nárok na vlastní individuální sexualitu, kterou má svobodně manifestovat a prožívat. V tomto ohledu by potom měl podporovat jedince ve svém okolí. Vnímání intimity a tělesného prožívání Jakub z pozice queer umělce neredukuje na heteronormativní a je proto v souladu opět spíše se sex-positive feminismem, než antipornografickým nebo anti-antipornografickým, které kontext LGBTQ+ nezohledňovaly. Pro jeho tvorbu je zásadní narušování zažitých společenských Stat Quo ohledně body image a celkovému pojetí konceptu krásy ve společnosti, které se mu úspěšně daří ovlivňovat také prostřednictvím působení jeho modelingové agentury New Aliens. Funkci umění spatřuje také v možnosti nabourávat zažité normy tak, aby bylo možné udržovat celkovou rovnováhu. Podobně chápe Jakub funkci feministické pornografie jako edukativního formátu, skrze který lze komunikovat a rušit zažité stereotypy určené mainstreamem.

“Let's redefine what beauty is.” Pojdme redefinovat krásu, uvozuje text do kontextu webové prezentace New Aliens. New Aliens je alternativní modelingová agentura z Prahy, kterou společně založili Jakub Ra, Monina Nevrlá a Peter Susan Šagát v roce 2017. New Aliens jsou hybridním kolektivem těl a myšlenek. Fungující v několika vzájemně se prolínajících módech, jako komerční modelingová agentura, performativní kolektiv a aktivistická skupina, utváří New Aliens hybnou sílu na poli průniků umění, módy a aktivismu. Stěžejními koncepty pro New Aliens je diverzifikace krásy, důraz na tělesnost jako umělecké médium a aktivizace LGBTQIA+ idejí. Zastupujeme lidi, kteří se odlišují od krásy klasického modelingu, lidi s názorem, aktivisty, umělce i LGBTQ lidi. V roce 2017 si Jakub nastavil cíle nabourání Statu Quo, dostat netypicky krásné modely mezi tradiční a být vidět v mainstreamových médiích. V agentuře New Aliens své modely prezentují jako tzv. nonmodel. Nejedná se pouze o marketingový tah, ale o podtržení vnitřní filosofie agentury. Genderově nevyhranění, těžko zařaditelní a netradičně otevření lidé. Modeling není podstatný, podstatná je osobnost, jádro entity člověka. Silná komunita lidí, která se prolíná skrze všechny generace, která se nebojí jít na veřejnost s vlastními názory a vlastními postoji k módnímu průmyslu, sociálním konstruktům, genderovým stereotypům a dalším věcem. New Aliens cíleně narušuje koncept bodyimage, který podle nich diktuje svět módy, ale také pornografie v kontextu pornifikace kultury. (Nagyová, 2017)

Nonmodelem se nemůže stát každý. Předchází scouting se specifickými kritérii, která nejsou snadno předvídatelná. "To vycítíte. Je to jako na rande, buď to tam je, nebo ne." Popisuje jeden z klíčových momentů, který rozhodne o tom, zda uchazeč uspěje. New Aliens vytváří komunitu ve které člověk, který měl nějaký problém zařadit se do společnosti může najít útočiště. Zároveň mají nonmodels možnost čelit svým osudům. S podporou komunity také někteří otevírají staré rány, na kterých společně pracují. Získávají zdravé sebevědomí a přijímají sami sebe. Terapeutický proces je podpořen poskytnutím seberealizace ve světě fashion a přijetím do komunity. Pro nonmodels je důležitá vlastní individuální identita, kterou s podporou komunity mohou vyjádřit a nabídnout společnosti alternativní vnímání. Na jedné straně New Aliens generuje sebevědomé lidi, kteří prezentují alternativní postoje. Na straně druhé selektivním výběrem paradoxně New Aliens vytváří elitářský dojem, který je v rozporu genderovou rovností o kterou usiluje liberální feminismus. Takový dojem je ale předvídatelný s ohledem na fakt, že se agentura záměrně vymezuje většinové společnosti za účelem narušování společenských norem, se kterými nesouhlasí. Dokud budou existovat takové normy, bude prostor pro možný elitářský dojem z postojů New Aliens. Považuji za zásadní takové impulzy do společnosti vysílat. Úsilí New Alines se od roku 2017 promítlo do rychlé expanze agentury v širokém poli působnosti. Svými performencemi konfrontovali veřejnost na prestižních událostech a ve známých galeriích.

7. Závěr

Díky této práci jsem měl možnost uvidět díla několika současných umělců ve světle feministických proudů od 70. let. Využil jsem kontext feminismů jako nástroje pro nastavení výchozí perspektivy problematiky pornografie a definoval jsem konkrétní otázky, které různé feministické pozice diskutují. Tento souhrn témat jsem konfrontoval s činnostmi současných umělců, abych ilustroval, jakým tato témata umělci zpracovali, nebo jak na ně jinak reagovali. Uvádím dvě základní perspektivy, které se mi jeví nejvýznamnější. Každý z vybraných umělců reaguje na kontext svým způsobem. Je zajímavé sledovat, jak dramatickými změnami postojů prošel Kanye West během své kariéry za poslední dva roky. Zda se jedná o marketingový tah, nebo autentický postoj Westa je možné vést diskuse. Ale je jisté, že každé jeho veřejné slovo má daleký vliv na světovou popkulturu. Ačkoliv je Westův postoj zjevně součástí jeho momentálního křesťanského nastavení, je v souladu s kritikou závislosti na pornografii Pamelý Paul, která se o náboženský základ neopírá. Lenka Klodová se svou prací snaží o dekonstrukci nekompromisně nastavených norem mainstream pornografie. Ve svém projevu není zanícená a je schopna udržet dávku nadsázky, která ale v celém kontextu nebagatelizuje závažnost zpracovávaných témat. Ren Hang představuje unikátní příklad umělce, který neměl primární záměr reagovat na společenské normy v oblasti vnímání těla, genderu, sexuality nebo sexu. Vyvolal ale silné kontroverze v autoritářském režimu a jeho díla si vysloužila nálepku "pornografická". Svou osobností povzbudil nejen mladé čínské lidi ze společenských minorit. Vytvořil zároveň silný vizuální jazyk, který inspiroval nemálo umělců v Číně i po celém světě. Na širší kontext pornifikace reaguje Jakub Ra a jeho New Aliens, kteří intenzivně dekonstruuji zažitá normy v oblasti definice krásy a společensky přípustných identit člověka. Uměleckou činnost vnímám jako zásadní pro zdravější fungování společnosti.

8. Bibliografie

BOČÁK, Michal. Prečo a ako penetovať... významy:: zopár úvah o porne a porn studies. *Konstrukt* [elektronický zdroj] :. 2011, 2013, 7, 1 [cit. 2020-05-05]. Dostupné z: <https://michalbocak.weebly.com/porno-a-porn-studies.html>

The Most Up-to-Date Pornography Statistics. Screen Accountability™ | Covenant Eyes [online]. Copyright © 2020 Covenant Eyes [cit. 27.04.2020]. Dostupné z: <https://www.covenanteyes.com/pornstats/>

HOLUB, Josef. Stručný etymologický slovník jazyka českého se zvláštním zřetelem k slovům kulturním a cizím. 4. Praha: SPN - pedagogické nakladatelství, 1992. ISBN 80-0423715-0.

LIŠKOVÁ, Kateřina. Pornografie a feministická teorie. *Gender, rovné příležitosti, výzkum* [online]. 2004, 5(1), 2 [cit. 2020-05-05]. Dostupné z: <https://www.gendersonline.cz/cs/issue/26-rocnik-5-cislo-1-2004>

Jensen, Robert. Pornography Andrea Dworkin 1991 [Video]. *YouTube*. <https://www.youtube.com/watch?v=L9j7-zZks08>.

PASTRŇÁKOVÁ, Magdaléna. Trable s pornem:: Pornografie optikou feminismů. *MedKult* [online]. 2017 [cit. 2020-05-05]. Dostupné z: <http://medkult.upmedia.cz/2017/01/21/trable-s-pornem-pornografie-optikou-feminismu/>

SOHN, Amy. 'Pornified': Dirty Minds. *The New York Times* [online]. 2005, 2005, 7 [cit. 2020-05-05]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2005/09/11/books/review/pornified-dirty-minds.html>

Pornified: How Pornography is Transforming Our Lives: Ms. Paul was interviewed at the New York Times Great Read in the Park about her book *Pornified: How Pornography is Transforming Our Lives, Our Relationships, and Our Families*, published by Times Books. She discussed the culture of and demand for pornography as well as the interviews that formed the basis of her book. Ms. Paul said she does not believe in censorship and thinks that pornography should not be banned. C-SPAN [online]. 2005 [cit. 2020-05-05]. Dostupné z: <https://www.c-span.org/video/?189252-12/pornified-pornography-transforming-lives>

MCELROY, Wendy. A Feminist Defense of Pornography. *Free Inquiry magazine* [online]. 2004, 17(4), 5 [cit. 2020-05-05]. Dostupné z: <http://jlampl.net/A%20Feminist%20Defense%20of%20Pornography.pdf>

Queer: Výchova pornem. *Česká Televize* [online]. Česká Televize, 2020 [cit. 2020-04-30]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10520528904-queer/220562210900004-vychova-pornem/>

MARTINOVÁ, Marta. KOUKAJÍ HOLKY NA PORNO?: Nad vztahem feminismu a pornografie v knize Kateřiny Liškové. *A2* [online]. 2011, 7 [cit. 2020-05-05]. Dostupné z: <https://www.advojka.cz/archiv/2011/7/koukaji-holky-na-porno>

This is how we make our films: Erika Lust Films is part of a new wave of ethical adult cinema production, challenging mass produced mainstream pornography. [online]. [cit. 2020-05-03]. Dostupné z: <https://erikalust.com/values/>

SWANN, Jennifer. Inside the Kanye-Helmed Pornhub Awards: Nothing seemed to go according to plan at the porn giant's small, unorganized awards ceremony — but at least Kanye West showed up? *Rolling Stone* [online]. 2018, SEPTEMBER 7, 2018 6:18PM ET, 2018, 3 [cit. 2020-05-02]. Dostupné z: <https://www.rollingstone.com/culture/culture-features/kanye-west-pornhub-awards-720366/>

Kanye West: Jesus Is King, Sunday Service, and Being Born Again | Apple Music. Youtube [online]. Beats 1: Apple Music, 2019 [cit. 2020-05-02]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=QuOCvKvrwI8>

QIN, Amy. Ren Hang, Provocative Chinese Photographer, Dies at 29. *The New York Times* [online]. 2017 [cit. 2020-05-05]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2017/03/03/arts/ren-hang-dead-photographer-china.html>

KOMBERCOVA, Katerina. REN HANG and his forbidden images – A Interview. Kaltblut Magazine [online]. 2017 [cit. 2020-05-05]. Dostupné z: <https://www.kaltblut-magazine.com/ren-hang-and-his-forbidden-images-a-interview/>

KLODOVÁ, Lenka. Brožura [online]. 2003 [cit. 2020-05-05]. Dostupné z: <https://www.artlist.cz/dila/brozura-707/>

NAGYOVÁ, Welin. Lišit se je OK. New Aliens Agency nabírá atypicky krásné modely. Z outsiderů dělá sebevědomé lidi. *Radio Wave, On Air* [online]. 2017, , 1 [cit. 2020-04-29]. Dostupné z: <https://wave.rozhlas.cz/lisit-se-je-ok-new-aliens-agency-nabira-atypicky-krasne-modely-z-outsideru-dela-6488169>